

A COVID-19 OKOZTA PANDÉMIA MIATT ELRENDELTE SÜRGŐSSÉGI ÁLLAPOT ROMÁNIÁBAN

1. A sürgősségi állapot jogi szabályozása és elrendelése

Románia Alkotmányának 93.§ (1) bek. értelmében Románia Elnöke, az egész országban vagy egyes területi-közigazgatási egységekben, a törvény szerint bevezeti az ostromállapotot vagy a sürgősségi állapotot, és az intézkedés foganatosításától számított legfeljebb 5 napon belül kéri a Parlamentiől ennek jóváhagyását. Románia Alkotmányának 100.§ (2) bek. értelmében a Románia Elnöke által kibocsájtott dekrétumot, amelyben az Elnök az alkotmány 93. § (1) bek.-ében foglalt feladatait gyakorolja, a miniszterelnök ellenjegyzzi.

Az ostromállapotról és a sürgősségi állapotról szóló 1/1999-es Sürgősségi Kormányrendelet 3. §-a értelmében a sürgősségi állapot azon politikai, gazdasági vagy közrendi természetű rendkívüli intézkedések összessége, amelyeket az ország teljes területén vagy egyes közigazgatási egységekben rendelnek el, többek között, abban az esetben, ha a bekövetkezendő vagy bekövetkezett természeti csapás teszi szükségessé a katasztrófa megelőzését, korlátozását vagy elkerülését.

Románia Alkotmányának 53. § (1) bek. valamint az 1/1999-es Sürgősségi Kormányrendelet 4. §-a értelmében a sürgősségi állapot időtartamára korlátozni lehet a emberi jogokat és szabadságokat. A korlátozás alól kivételt képez az élethez való jog, illetve a kínzás és az embertelen bánásmód tilalmához való jog. Az 1/1999-es Sürgősségi Kormányrendelet 5. §-a értelmében a sürgősségi állapotot legtovább 30 napra lehet elrendelni és 30 naponként lehet meghosszabítani. Az 1/1999-es Sürgősségi Kormányrendelet 7. §-a értelmében a sürgősségi állapot időtartamára a központi és helyi közigazgatási szervek egyes feladatait a sürgősségi állapotot elrendelő dekrétumban megnevezett katonai hatóságok gyakorolják.

Romániában a sürgősségi állapotot a 195/2020-as Államelnöki Dekréttal rendelték el 2020. március 16-án és a 240/2020-as Államelnöki Dekréttal hosszabították meg 2020. április 14-én. A sürgősségi állapotnak 2020. május 14-én lett vége. A 195/2020-as Államelnöki Dekrétum 2. §-a értelmében a sürgősségi állapot idejére korlátozva vannak az alábbi jogok: szabad közlekedés, magánélet, magánlakhely sértetlensége, oktatás, gyülekezés, magántulajdon, sztrájk, kereskedelmi szabadság. A fentebb említett dekrétum 4. §-a értelmében a sürgősségi intézkedéseket a belügyminiszter rendeli el, a miniszterelnök beleegyezésével, katonai rendelet révén. A sürgősségi állapot időtartama alatt Romániában 12 katonai rendeletet bocsájtottak ki.

2. A sürgősségi állapot alatt kibocsájtott katonai rendeletek legfőbb rendelkezéseinek ismertetése

A továbbiakban a tizenkettőből csak négy katonai rendelet legfőbb rendelkezéseit fogom bemutatni, ugyanis ezen rendeletek révén korlátozták leginkább az emberi jogokat, főként a szabad mozgáshoz való jogot. Olyan katonai rendeleteket is hoztak, amelyeknek tárgya adott települések karanténba helyezése (pl. Suceava városa).

1/2020-as Katonai Rendelet:

- Felfüggesztődnek az élelmiszerek, alkoholos és alkoholmentes italok éttermek, hotelek, kávézók vagy egyéb vendéglátó helyiségek, belső vagy külső részében, való felszolgálása és fogyasztása.
- Felfüggesztődik a zárt helyiségekben zajló összes kulturális, tudományos, művészeti, vallási, sport, szórakoztató, gyógykezelési és személyt ellátó tevékenység.
- Engedélyezett a misék megtartása, a közönség részvétele nélkül, a miséket online közvetíteni lehet.
- Engedélyezettek a magán jellegű vallásos szertartások (keresztelő, esküvő, temetés), amelyeken legtöbb 8 személy vehet részt, valamint engedélyezett a kórházban vagy az otthon fekvő beteg hívők úrvacsoráztatása.
- Tilos bármilyen nyílt téren történő esemény megszervezése vagy lefolytatása, amely több mint 100 személy jelenlétét feltételezi.
- A legtöbb 100 személy jelenlétét feltételező, nyílt téren lefolytatott és szervezett események szervezői kötelesek olyan intézkedéseket elrendelni, amelyek biztosítják a résztvevők közötti 1 méteres távolság betartását.
- 14 napra felfüggesztődik, az összes légi gazdasági szereplő által indított járat Spanyolország és Olaszország irányába és vissza, az összes romániai repülőtéren. Az intézkedés 2020. március 18-an lép hatályba.
- A COVID-19 terjedésének megelőzése érdekében, tilos a házi elkülönítésben vagy karanténban lévő, illetve kórházba utalt személyeknek, hogy az illetékes hatóságok beleegyezése nélkül elhagyják azon helyiséget, ahová el lettek helyezve.

2/2020-as Katonai Rendelet:

- Ideiglenes időre felfüggesztődik a fogorvosi rendelőkben való tevékenység.
- Kivételes módon, engedélyezettek a sürgősségi fogászati beavatkozások.
- Ideiglenes időre felfüggesztődik azon kereskedelmi tevékenységek folytatása, amelyek olyan kereskedelmi központokban történnek, ahol több gazdasági szereplő tevékenykedik, kivéve az élelmiszerek, állategészségügyi és gyógyszeripari termékek eladását és a takarítási szolgáltatások.
- Személyek lakáson/háztartáson kívüli közlekedése csakis a COVID-19 terjedésének általános megelőzési intézkedései tiszteletben tartásával és bármilyen csoport létrehozásának az elkerülésével történhet.
- A csoport létrehozása alatt több mint 3 nem együtt lakó személy csoportosulása értendő.
- A több mint 3 személyes csoportok közlekedésének tilalma kizárólag a gyalogos közlekedésre vonatkozik.

- Tilos az idegen állampolgároknak vagy a hontalan személyeknek a Románia területére való belépés, kivéve azon esetet, amikor az illető személyek a szomszédos országgal közösen kijelölt tranzit-útvonalon haladnak át Románia területén.
- A házi elkülönítésben lévő személyek, akik az illetékes hatóságok beleegyezése nélkül elhagyják azon helyiséget ahol el lettek helyezve, magas fertőzési kockázattal rendelkező személyeknek tekintendők és a rendfenntartó erők őket felügyelet alatti intézményesített karanténba helyezik el.
 - A karanténba helyezett személyek, akik az illetékes hatóságok beleegyezése nélkül elhagyják azon helyiséget ahová el lettek helyezve, egy újabb 14 napos karanténba kerülnek.

3/2020-as Katonai Rendelet:

- Mindenki számára tilos a lakáson kívül történő közlekedés, az alábbi kivételekkel:
 - a) lakhely elhagyása szakmai érdekből, beleértve a lakás és munkahely közötti oda-vissza utat;
 - b) lakhely elhagyása személyek és a háziállatok szükségleteinek kielégítéséhez, valamint a szakmai tevékenység gyakorlásához szükséges javak beszerzése végett;
 - c) lakhely elhagyása el nem halasztható orvosi ellátás céljából;
 - d) lakhely elhagyása megalapozott okokból, mint például a gyermek ellátása/elkísérése, az idős, beteg vagy fogyatékos személyek gondozása vagy egy családtag halála;
 - e) lakás-közelbeni rövid séták, amelyek egyéni sporttevékenységhez (kivéve a csapatban történő sporttevékenységeket), valamint a háziállatok szükségleteihez köthetők;
 - f) lakhely elhagyása véradás céljából;
 - g) lakhely elhagyása humanitárius vagy önkéntességi célból;
 - h) lakhely elhagyása mezőgazdasági tevékenység céljából.
- A lakhely elhagyása okának ellenőrzése céljából:
 - a) az alkalmazottak felmutatják a szolgálati igazolványukat vagy a munkáltatói igazolást;
 - b) az egyéni vállalkozók és a mezőgazdasági tevékenységet folytató személyek felmutatnak egy előre kitöltött saját felelősségre kitöltött nyilatkozatot;
 - c) a fenti két esettől eltérő esetben a személy felmutat egy előre kitöltött saját felelősségű nyilatkozatot.

Az intézkedés 2020 március 25-től lép érvénybe.

- Az összes Romániába érkező személy házi elkülönítésbe vagy karanténba kerül.
- 14 napra felfüggesztődik, az összes légi gazdasági szereplő által indított járat Franciaország és Németország irányába és vissza, az összes romániai repülőtéren.

7/2020-as Katonai Rendelet:

- 14 napra felfüggesztődik az összes légi gazdasági szereplő által indított járat Ausztria, Belgium, Svájc, Amerikai Egyesült Államok, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, Hollandia, Törökország és Irán irányába és vissza, az összes romániai repülőtéren. Az intézkedés 2020 április 5-től lép érvénybe.

- Megengedettek az engedéllyel rendelkező légi szállító társaságok charter járatai, amelyek a romániai szezonmunkásokat szállítják más államokba, a származási ország és a cél-ország illetékes hatóságainak az engedélyével.
- Felfüggesztődik a sürgősségi állapot teljes időtartamára a szabályos nemzetközi közúti személyszállítás az összes közlekedési szereplő számára Olaszország, Spanyolország, Franciaország, Németország, Ausztria, Belgium, Svájc, Amerikai Egyesült Államok, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, Hollandia, Törökország irányába és vissza.

3. Összegzés

Amint láthattuk 2020. március 16-án olyan sürgősségi állapotot rendeltek el Románia területén, amelyre a rendszerváltás óta nem volt példa. Az államelnök által elrendelt sürgősségi állapot olyan katonai rendeletek kibocsájtását vonta maga után, amely súlyosan korlátozta az állampolgárok jogait, első sorban a szabad mozgáshoz való jogot. A katonai rendeletek fokozatosan szigorították a meghozott intézkedéseket. A szigorítások egészen odáig vezettek, hogy az állampolgárok csak kivételes esetben hagyhatták el lakásukat, ugyanakkor, a külföldi állampolgárok számára tilos volt az országba való belépés. Ezen intézkedések meghozatala természetesen közfelháborodást keltett, viszont a médiában történő rendszeres megfélemlítés és a kiszabott bírságok hatására az állampolgárok többsége két hónapon keresztül betartotta az eddig nem tapasztalt korlátozó intézkedéseket.